

ÜÇÜNCÜ TÜRK TARİH KONGRESİNİN AÇILIŞ GÜNÜ ÜNİVERSİTELERİMİZ VE KÜLTÜR KURUMLARIMIZ ADINA SÖYLENEN NUTUKLAR

**İstanbul Üniversitesi adına Edebiyat Fakültesi Dekanı
Ord. Prof. Hâmit Ongunsu'nun nutku**

Türk Tarih Kongreleri'nin mânasını ve tesirlerini yakından anlıyan ve görenler için bu, Üçüncü Tarih Kongresi'nin de toplanışını sevinç ve heyecanla karşılamamak kabil değildir. Bundan önceki her iki kongreye iştirâk saadet ve zevkini duymuş bir arkadaşınızım. Bugün de İstanbul Üniversitesi ve Edebiyat Fakültesi adına söz söylemek mevkiindeyim. Bu bahtiyarlıkla kongreyi İstanbul Üniversitesi adına büyük saygı ve ümitle selâmlamaya müsaadenizi dilerim.

Arkadaşlar, bilirsiniz, Birinci Tarih Kongresi, tarih olaylarının içinde en çok Türk Milletinin rolü üzerinde durmuş, bir bütün olan beşeriyet tarihinde Türkün yapıcılığını bilhassa göstermişti. Bu suretle Türk genci, kendisinin diğer milletler fertlerine eşitliğini hissetmiş, kendisini diğer milletlerden hak, vazife ve rol bakımından asla farklı görmiyen Türk Milleti de tarihin seyri içinde kendi yapıcılığını, medeniyet kuruculuğunu açıkça görmüş ve göstermiştir. Bu da Türk Milletinin ve Türk gencinin, geçmişte olduğu gibi, nefsine güvenini ve yapıcılıkta devam için çalışma heyecanını arttırmıştır. Ebedî Şefin ve Birinci Kongre'nin elimize verdiği ışıkla okul tarihlerinde öğretim ve aykırı görüşleri ve anlayışları seçerek attık. Türk genci, kendi atalarının enerjisi ve ülküsü ile karşı karşıya getirilmiş oldu. Muhakkak ki bu ışık sonsuz hayatta Türk Milletinin yolunu daima aydınlatacaktır.

İkinci Tarih Kongresinde Türk tarihçilerini, yabancı tarihçilerle yanyana tarihin metodlu bilim yolunda yürür, araştırmalarının mahsullerini verir gördük. Ebedî Şef'le beraber ve ondan sonra her yapıcılık yolunda yorulmaz enerjisi, yanılmaz görüşü ve tükenmez şefkatiyle bize yol gösteren Millî Şefimiz, dün he-

nüz çırak olan ve bugün olgun birer tarihçi olarak bu kürsüden söz söyleyen gençlerin, kendisinin bugün ve yarın için hazırladığı en geniş imkânlar sayesinde daha büyük verimler vaid ettiğini görüp inşirah duyacaktır, ümidindeyiz.

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinin bir uzvu sıfatıyla, bize her gün verilen imkânların en büyük ölçü derecesini bulduğunu pek yakından gördüğüm için burada İstanbul Üniversitesi adına ve tarih huzurunda, bunu yeni nesillere söylemeyi ve en büyük minnet ve şükran duygularımızı sunmayı bir borç bilirim. Bu borcumu ödemek şeref ve fırsatını kazandırdığı için de Tarih Kongresine şükranlarımı tekrarlarım.

**Ankara Üniversitesi adına Dil ve Tarih - Coğrafya
Fakültesi Dekanı Ord. Prof. Dr. Şevket
Aziz Kansu'nun nutku**

Büyük Millî Şefimiz,

Kongrenin sayın üyeleri,

Tarihin, yani insanlığın ve kıymetlerinin yaratıcılarından olan Türk Milletinin bir dünya görüşü vardır. Birinci ve İkinci Türk Tarih Kongreleri bu görüşü ifade ettiler. İkinci Kongre'nin toplandığı 1937 denberi altı yıl geçti. Medenî insanlık, beşerî ve büyük çapta olaylarla yeni bir devrin eşğine ayak basıyor.

Millî iradesinin ve felsefesinin sembolü Büyük Millî Şefi'nin etrafında birleşen Türk Milleti, bugün, Üçüncü Türk Tarih Kongresi'ne tarihinin derinlik ve genişliğinden gelen millî ve insanî zenginlikleri ve irade kaynakları üzerine bir kere daha uyanık ve şuurlu eğilecek ve yarın için hız alacaktır.

Türk Tarih Kongreleri, müzakereleri ve sergileriyle mürebbi ve münebbih rollerini oynamakta devam ediyorlar. Medeniyet tarihinde yapıcı, sanatkâr ve maya bir unsur olan Türk ruhunun ifadesi olmak bakımından Üçüncü Türk Tarih Kongresine, Ankara Üniversitesi adına başarılar diliyorum. Sayın Kongre üyelerini hürmetle selâmlarım.

nüz çırak olan ve bugün olgun birer tarihçi olarak bu kürsüden söz söyleyen gençlerin, kendisinin bugün ve yarın için hazırladığı en geniş imkânlar sayesinde daha büyük verimler vaid ettiğini görüp inşirah duyacaktır, ümidindeyiz.

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinin bir uzvu sıfatıyla, bize her gün verilen imkânların en büyük ölçü derecesini bulduğunu pek yakından gördüğüm için burada İstanbul Üniversitesi adına ve tarih huzurunda, bunu yeni nesillere söylemeyi ve en büyük minnet ve şükran duygularımızı sunmayı bir borç bilirim. Bu borcumu ödemek şeref ve fırsatını kazandırdığı için de Tarih Kongresine şükranlarımı tekrarlarım.

**Ankara Üniversitesi adına Dil ve Tarih - Coğrafya
Fakültesi Dekanı Ord. Prof. Dr. Şevket
Aziz Kansu'nun nutku**

Büyük Millî Şefimiz,

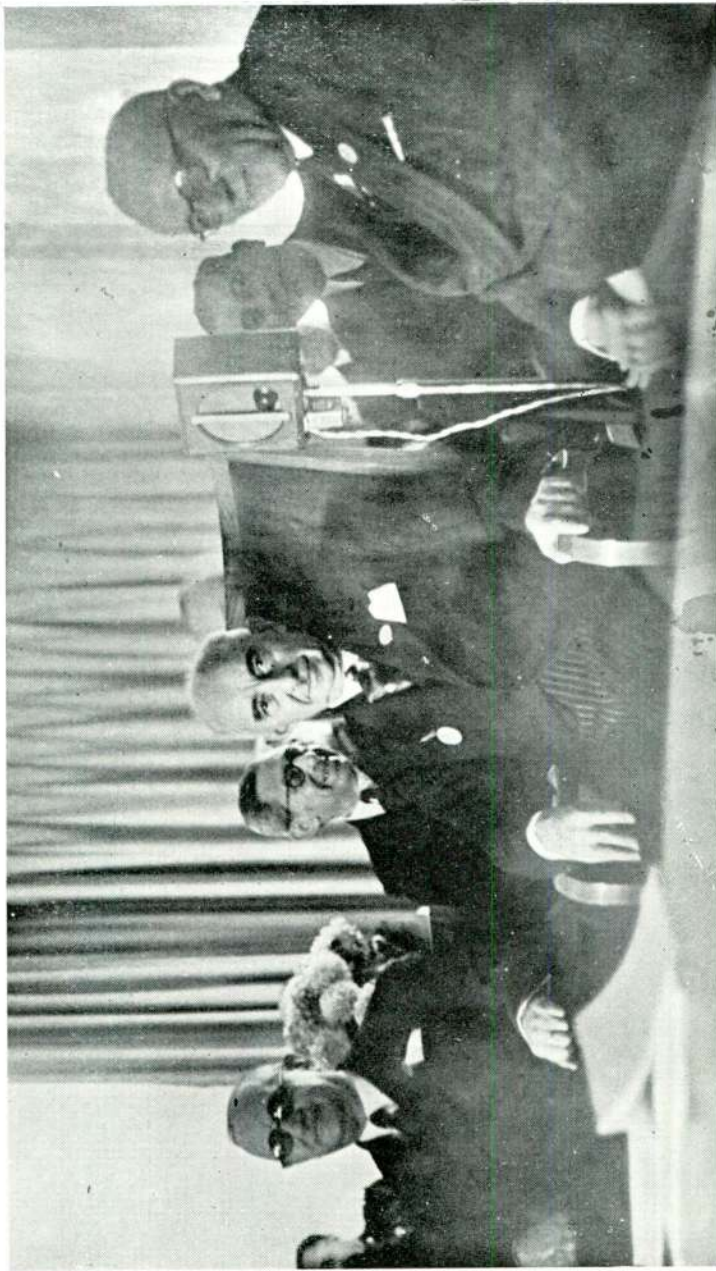
Kongrenin sayın üyeleri,

Tarihin, yani insanlığın ve kıymetlerinin yaratıcılarından olan Türk Milletinin bir dünya görüşü vardır. Birinci ve İkinci Türk Tarih Kongreleri bu görüşü ifade ettiler. İkinci Kongre'nin toplandığı 1937 denberi altı yıl geçti. Medenî insanlık, beşerî ve büyük çapta olaylarla yeni bir devrin eşğine ayak basıyor.

Millî iradesinin ve felsefesinin sembolü Büyük Millî Şefi'nin etrafında birleşen Türk Milleti, bugün, Üçüncü Türk Tarih Kongresi'ne tarihinin derinlik ve genişliğinden gelen millî ve insanî zenginlikleri ve irade kaynakları üzerine bir kere daha uyanık ve şuurlu eğilecek ve yarın için hız alacaktır.

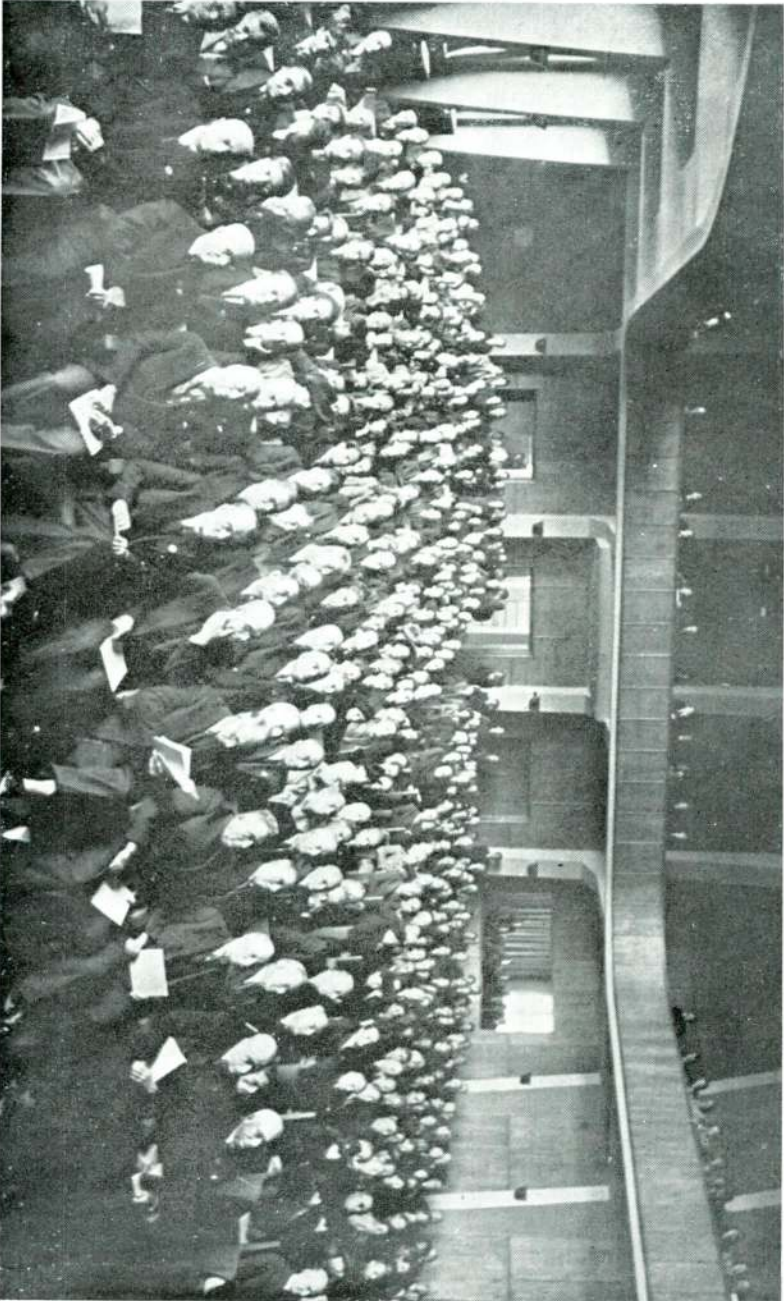
Türk Tarih Kongreleri, müzakereleri ve sergileriyle mürebbi ve münebbih rollerini oynamakta devam ediyorlar. Medeniyet tarihinde yapıcı, sanatkâr ve maya bir unsur olan Türk ruhunun ifadesi olmak bakımından Üçüncü Türk Tarih Kongresine, Ankara Üniversitesi adına başarılar diliyorum. Sayın Kongre üyelerini hürmetle selâmlarım.

Lev. I

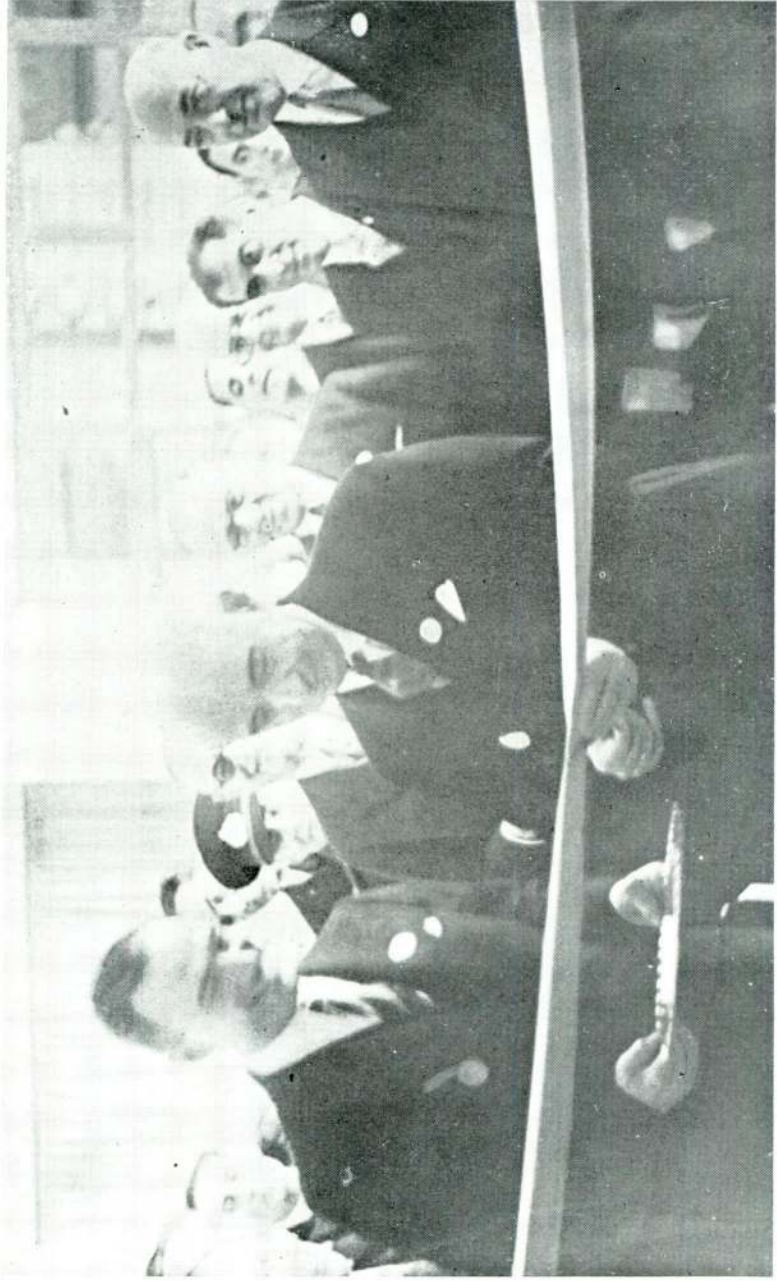
Millî Şef localarından III. Türk Tarih Kongresini takip ediyorlar

Bellelen: C. VIII

III. Türk Tarih Kongresi Umumi Heyeti (I. gün)

Lev. III

Millî Şef Tarih Kurumu Sergisini açarken

Bellefen: C. VIII

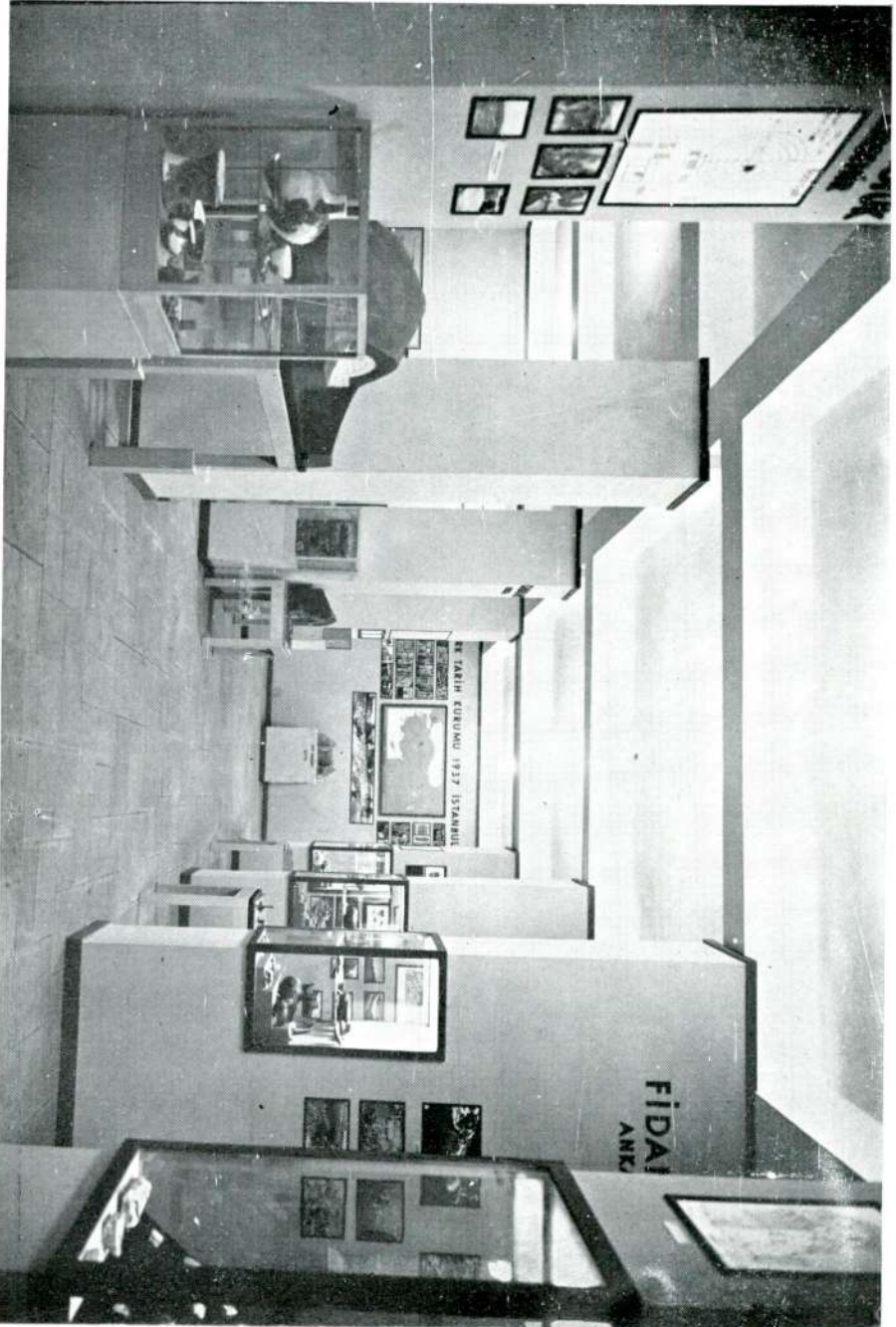

Tarih Sergisinin kapısı ve şeref köşesi

Tarih Sergisinden bir genel görünüş

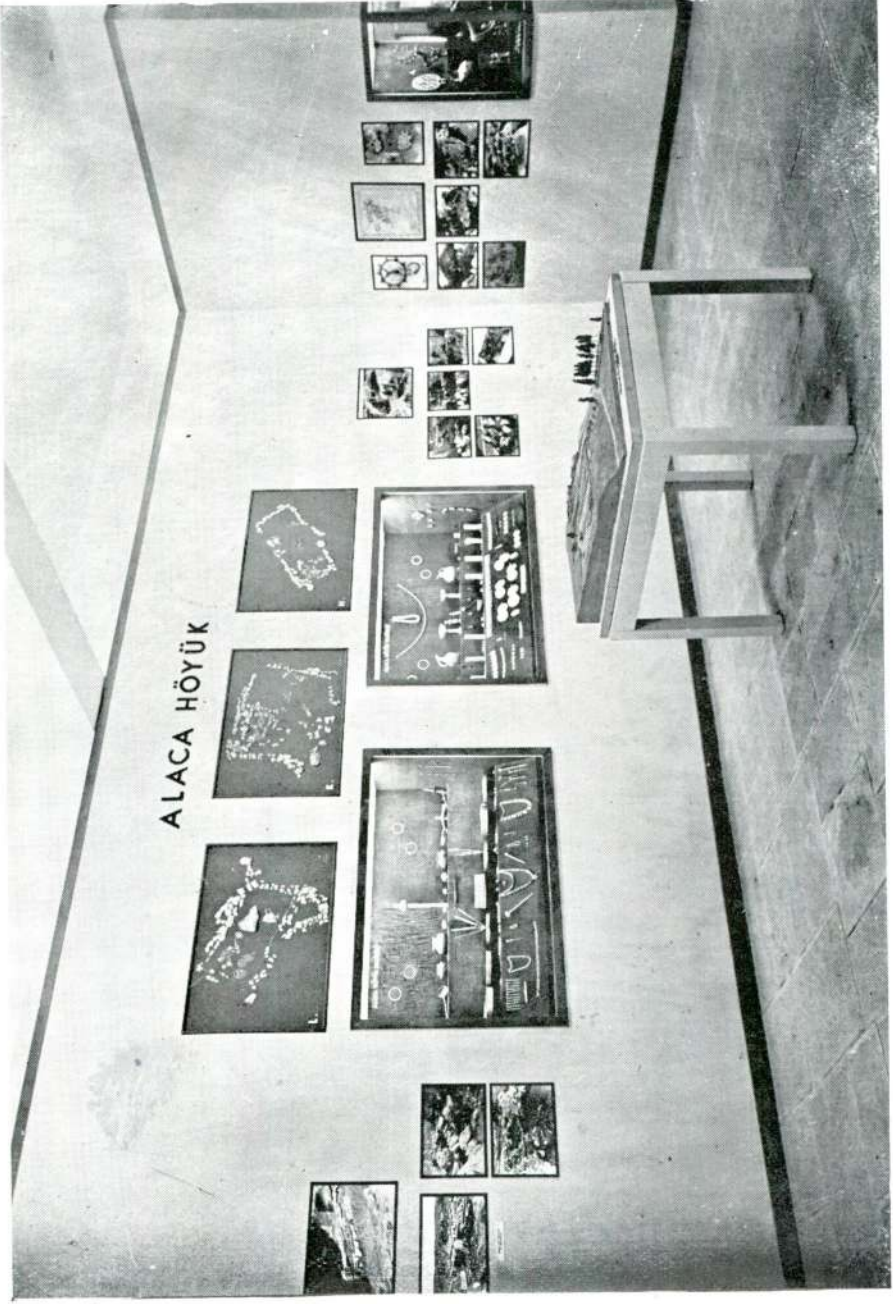
Tarih Sergisinden başka bir genel görünüş

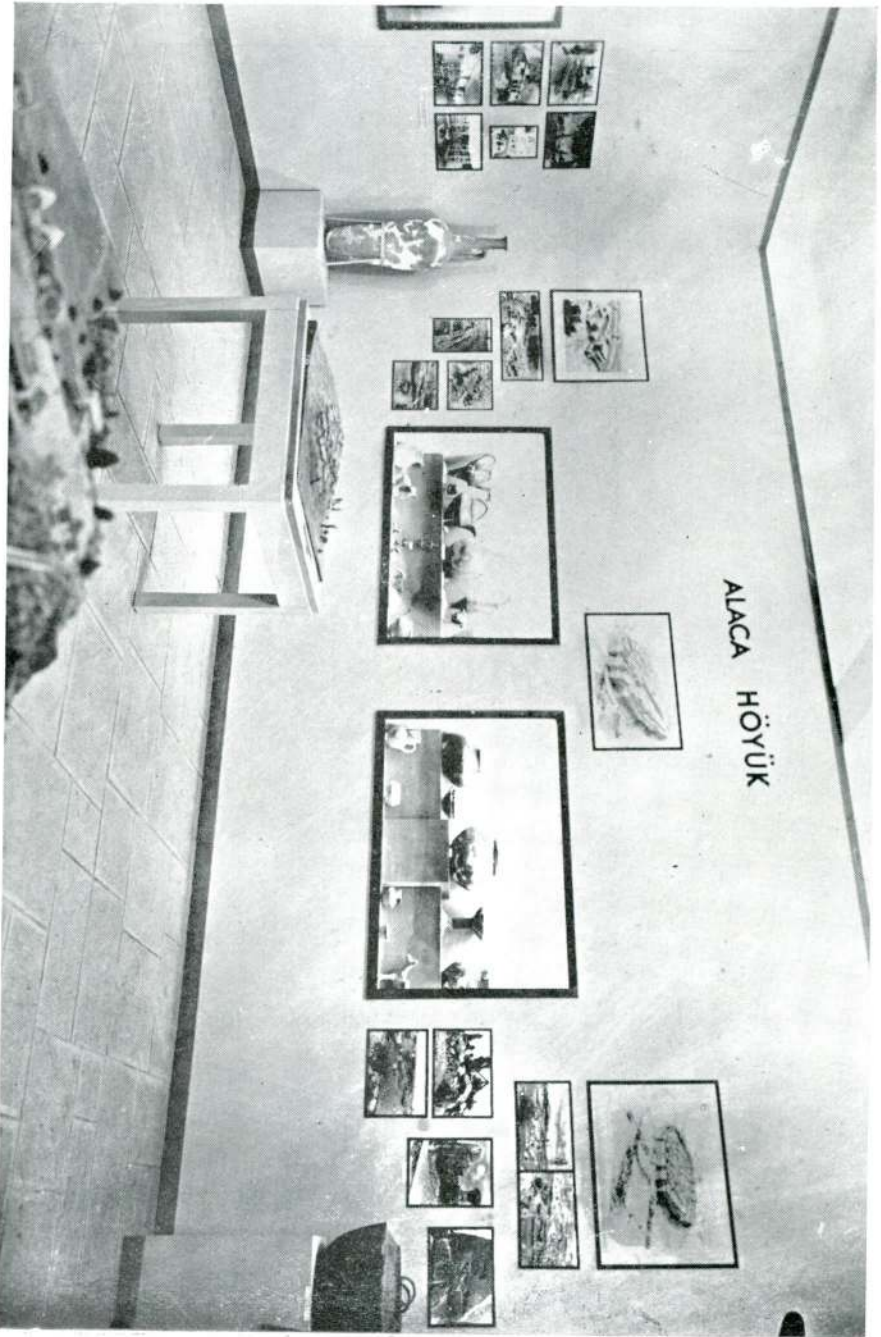
Tarih Sergisinde Ahlatlıbel ve Karaoğlan köşesi

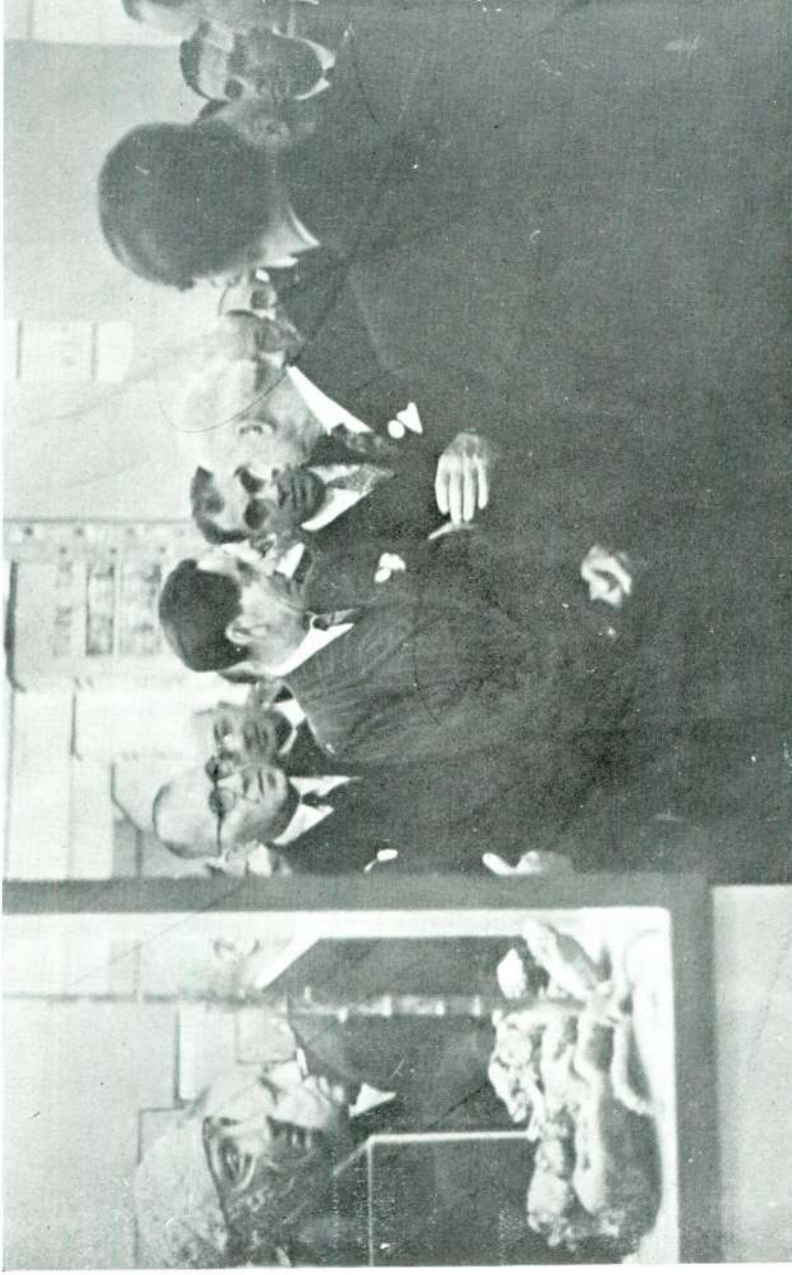
Milli Şef Tarih Sergisinde Karaoğlan kazısı hakkında Hafriyat Direktörü Bay Remzi Ođuz Arık'tan izahat alırken

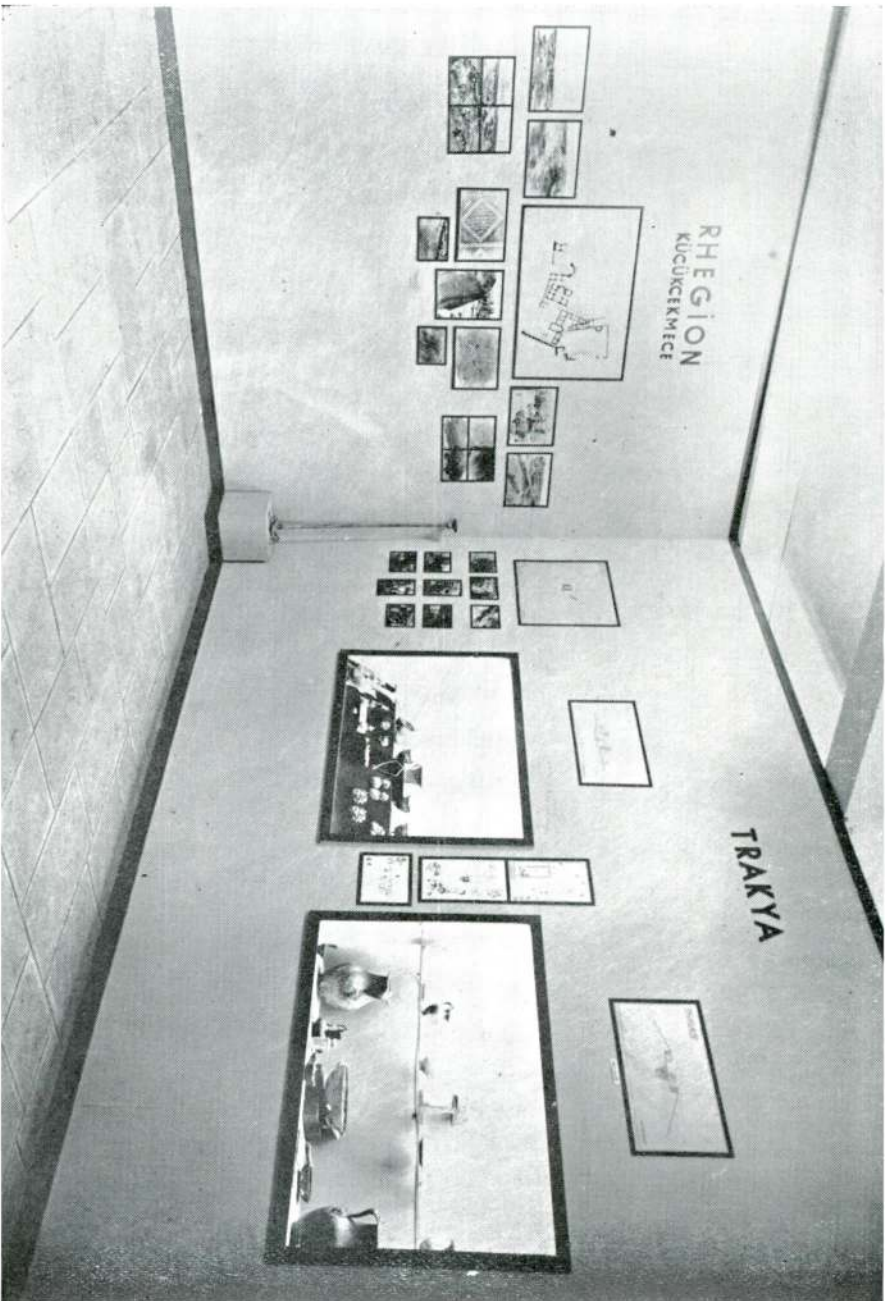
Tarih Sergisinde Alacahöyük köşesi

Tarih Sergisinde Alacahöyük köşesinden başka bir kısım

Millî Şef Tarih Sergisinde Alaca Höyük hakkında Hafriyat Direktörü
Bay Hâmit Koşay'dan izahat alınırken.

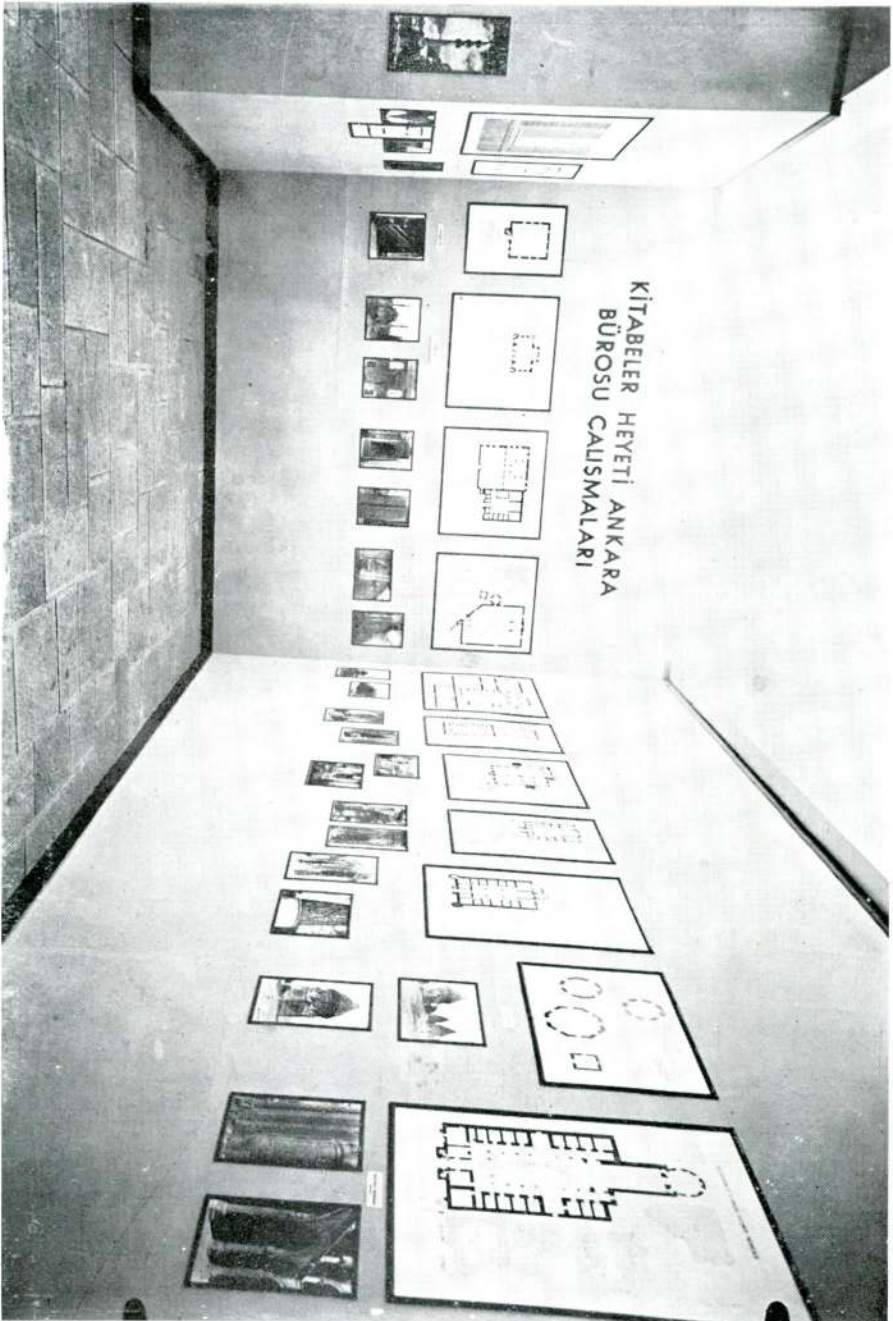

Tarih Sergisinde Trakya ve Rhegion kazıları köşesi

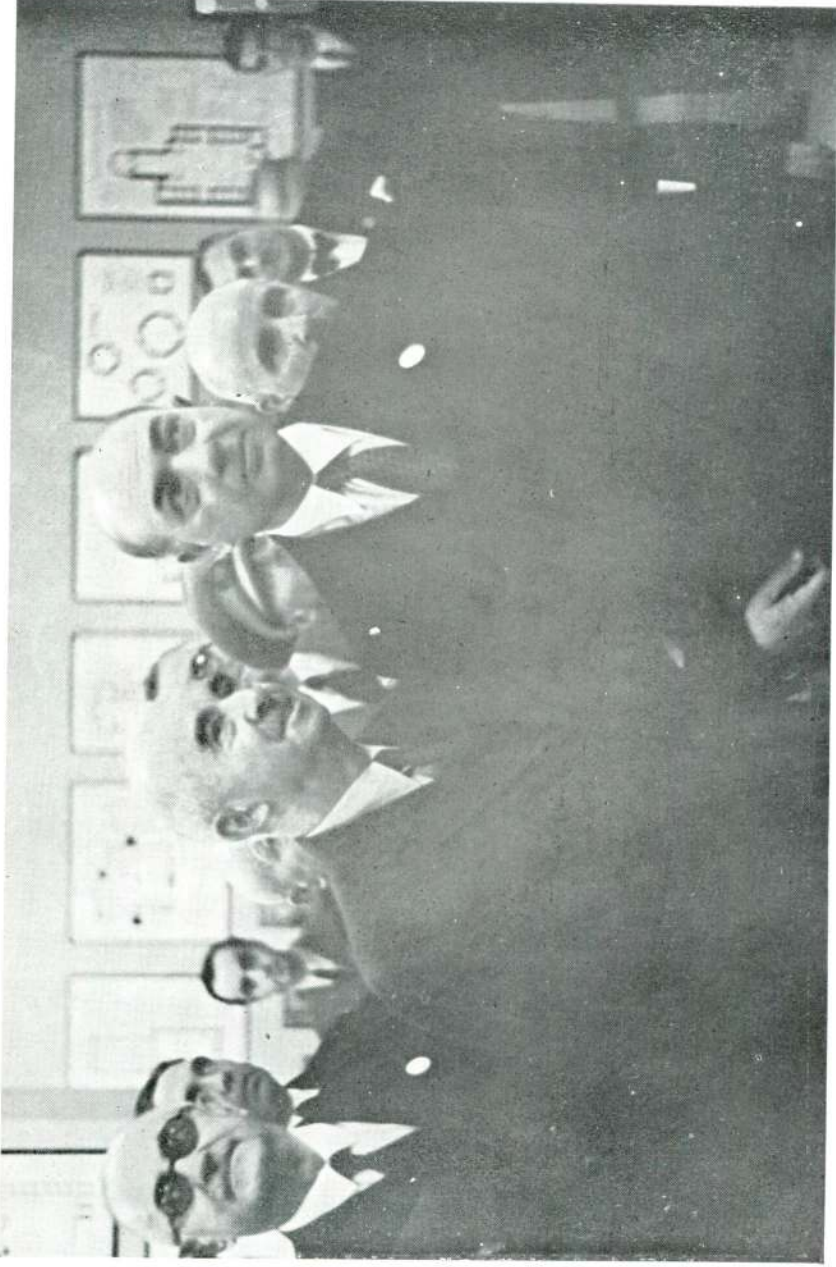

Tarih Sergisinde Çankırıkapı kazısı köşesi

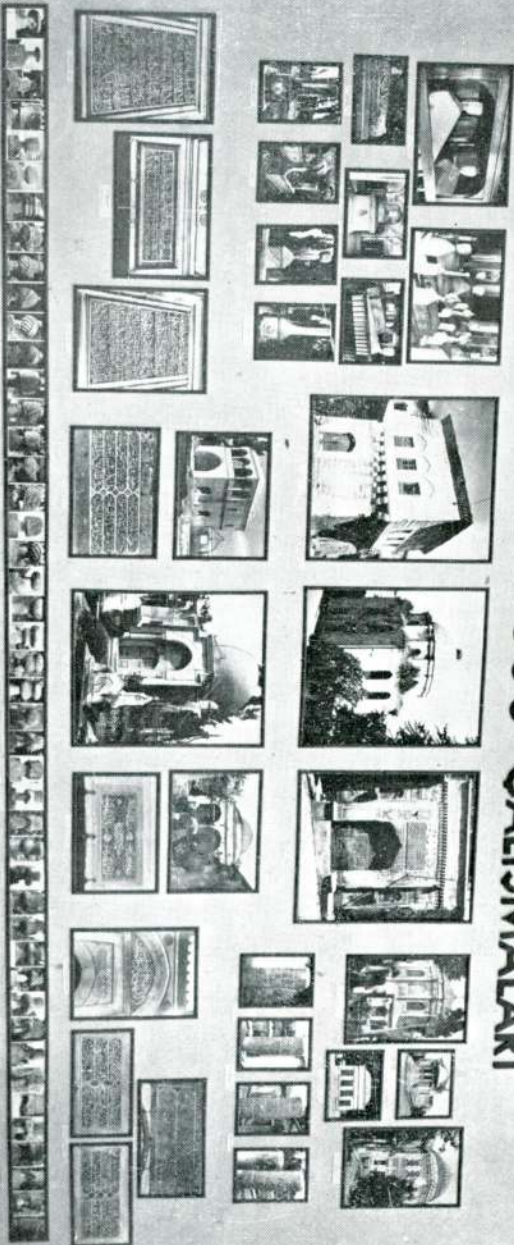

Tarih Sergisinde Kitâbeler Heyeti kögesi

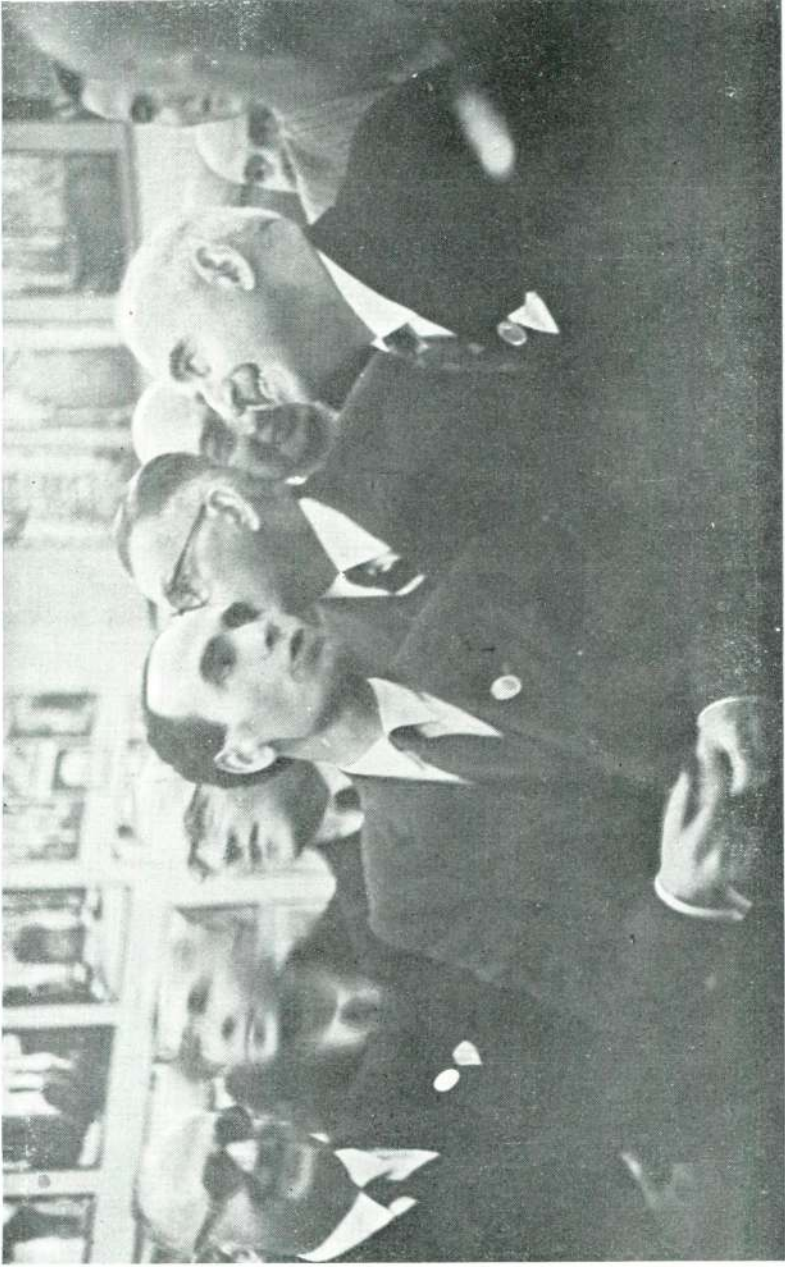
Milli Şef Tarih Sergisinde Kitabeler Heyeti çalışmaları hakkında izahat alırken

KİTABELER HEYETİ İSTANBUL BÜROSU ÇALIŞMALARI

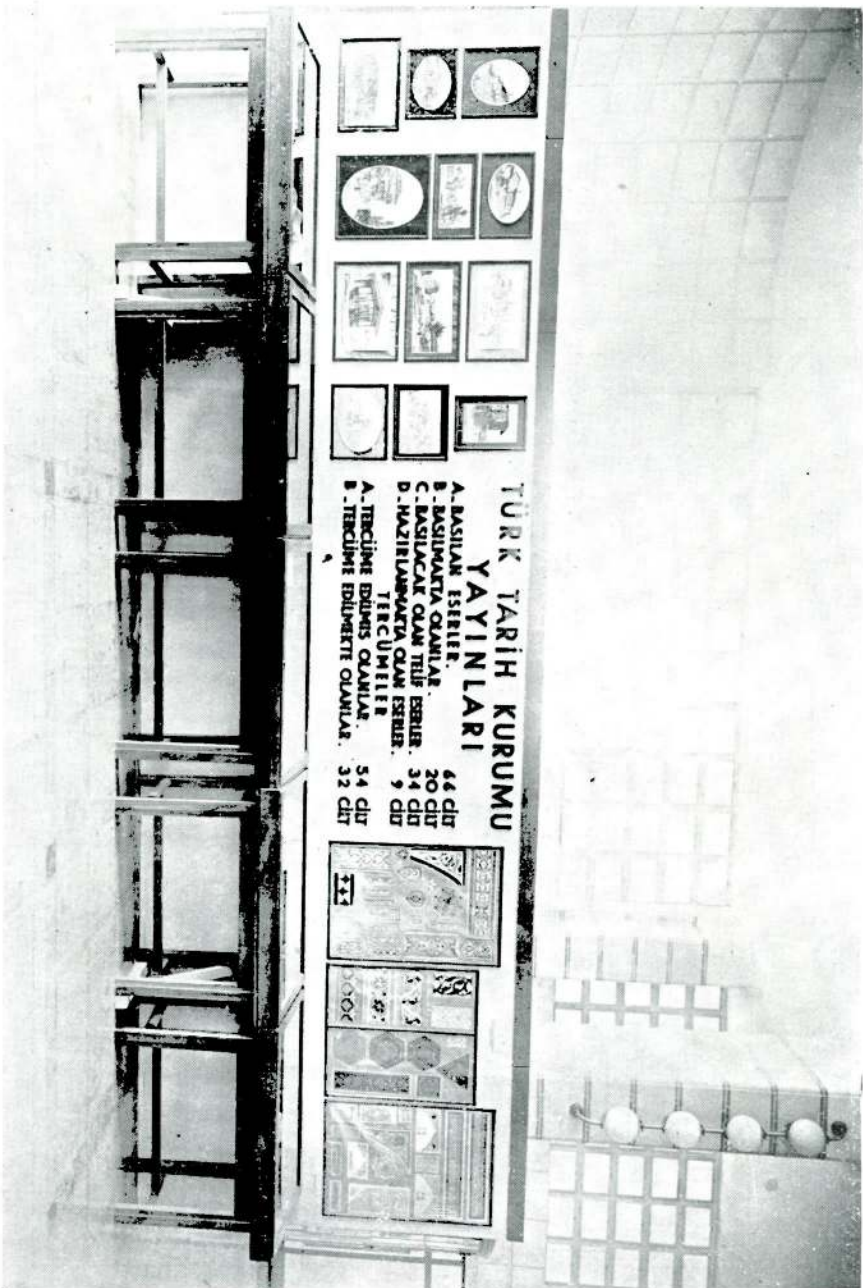

Tarih Sergisinde Kitabeler Heyeti İstanbul bürosu köşesinden bir parça

Bellekten : C. VIII

Millî Şef Tarih Sergisinde Kitabeler Heyeti İstanbul bürosu çalışmaları hakkında
büro Şefi Bay Rifki Melül_Meriç'ten izahat alırlarken

Tarih Sergisinde yayınlar köşesinden bir parça

**Türk Dil Kurumu adına Genelsekreter Burdur Mebusu
İbrahim Necmi Dilmen'in nutku**

Yüce Ulusal Önderimiz,

Sayın arkadaşlarım,

Üçüncü Tarih Kongresi'nin açılışını, Türk Tarih Kurumu'nun kardeşi olan Türk Dil Kurumu adına kutlamakla seviniyorum.

Türk kültür kalkınması, tarih ve dil üzerindeki devrim hamleleriyle kendini göstermiştir. Bundan dolayıdır ki, Cumhuriyet devrinde tarih ve dil hareketleri, hep birbirinin ardınca ve birbirini tamamlayarak yürümüşür.

Tarih bilgilerinin kaynakları arasında dil belgeleri belki en önemli yeri tutar. Hele tarihin eski ve uzak devirlerindeki yaşayışlar üzerine edinilen bilgiler, ancak o devirlerden kalmış dil varlıkları üzerine dayanmaktadır. Nerede yazılı bir dil belgesi bulunursa, oranın tarihi aydınlanmış demektir. Hiyeroglifler çözülmeden eski Mısır'ın tarihi tanılamamıştı. Çin ve Hint medeniyetlerinin geçmişlerini ancak onların eski yazılarıyla öğreniyoruz. Sümer ve Eti yazıları, Mezopotamya ile Ön Asya'nın eski tarihini aydınlattı.

Dilin geçmişini tanımakta da tarihin pek büyük bir rolü vardır. Bir dilin bugünkü durumu, nice yüz veya bin yıllardanberi sürüp gelen bir evrimde doğmuştur. O evrimi tanımak, o dili kullanan ulusun tarihini bilmekle olur.

Birbirlerini karşılıklı olarak ışıklandıran tarih ve dil, aynı zamanda da ulusal kültürün iki şah damarıdır. Bir ulus varlığının damgaları, ülküde, gelenekte ve dilde birliktir. Ulusal gelenekler, tarih yoluyla tanılır. Gelenek ve dil birlikleri de ülkü birliğini doğurur.

Ulusçuluk, halkçılık, lâyiklik ve devrimcilik ilkeleriyle doğmuş olan Türkiye Cumhuriyeti, yepyeni ve ileri kültür ülküsünü yurdumuzda ancak tarih ve dil yollarıyla kurabilirdi.

İşte bundan dolayıdır ki Büyük Kurtarıcı Atatürk, tarih ve dil devrimlerine en büyük önemi vermiş ve bu iki alandaki çalışmaları hep bir çizgi üzerinde yürütmüştü. Gene bundan dolayıdır ki kendi kutsal eliyle kurduğu Tarih ve Dil Kurumlarını her zaman birer öz evladı olarak tanımış, yaşadığı zamanda olduğu

gibi, hayata gözlerini kapadığı günlerde de bu yavrularını hiç hatırdan çıkarmamıştı.

Yüce Ulusal Önderimiz, Sevgili Cumhurbaşkanımız İ n ö n ü de, Türk kültürünün tarih ve dil yollarıyla elde edeceği gelişimi daha ilk günlerinden beri göz önünde tutmuştur. Geçen yıl Dördüncü Dil Kurultayı'nın ve bugün Üçüncü Tarih Kongresi'nin yüce hazurları ve yüksek himayeleriyle şeref bulması bunu gösterir.

Yeryüzünün ateşler içinde yandığı bu korkunç savaş günlerinde, yurdumuzda bilim ve kültür işleriyle uğraşabilmemiz de gene Yüce Cumhurbaşkanımızın ve Cumhuriyet hükümetimizin yüksek uyanıklığı ile elde edilebilmiş bir nimettir.

Bütün Türklüğün ümitleri, etrafında toplanmış olan o Büyük Başın, bu ezici uğraşmalar arasında bile, tarih, dil, kültür davaları üzerinde durması, bu işlerin ulusal varlığımızda ve yarınki ilerlemelerimizde ne büyük önemi olduğunu açık açık gösterir.

Bugün yurt ölçüsünde toplanan kongre ve kurultayların, yarınki barış dünyasında uluslararası bilim toplantıları şeklinde kurulacağını umuyoruz. O günlere erdiğimiz zaman, Türk tarihi ve Türk dili üzerindeki çalışmaların verimlerini bütün dünyaya tanıtmak en tatlı bir ödevimiz olacaktır.

Her günkü çalışma ateşi arasında belki genişliğini kolay ölçemediğimiz başarılar, başka yurtların bilginleri önüne serildiği zaman, bu kadar az zamanda ne geniş yol aldığımızı gösterecektir.

Kardeş Türk Tarih Kurumu'nun 1937 deki İkinci Kongresinden beri erdiği başarıları dinlerken, bu ümidin daha şimdiden göz önünde parladığını görmek sevinci yüreklerimizi doldurmuştur.

Sayın Kongreyi bu duygularla selâmlar, değerli konuşmalardan büyük verimler elde edilmesini dilerim.
